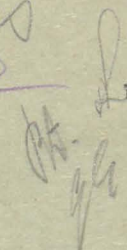

Tampereen Konttori
Kuntienapuleinon (nti) Arimo
analla kutsomus. Seurakuntaan, tal. Seuran

1961 Arimo

10/10
"2"

Huomioita Sveriges Riksbankin haarakonttorien tehtävistä

S u o m e n   P a n k i n   J o h t o k u n n a l l e

Syväskyttä
LINNEN BANK

Esitän Johtokunnalle kiitokseni minulle suodusta
tilaisuudesta myönnetyn stipendin turvin tutustua Sveriges
Riksbankin toimintaan kahden kuukauden aikana.

Huomioita Sveriges Riksbankin haarakonttorien tehtävistä

Sveriges Riksbankilla on nykyään seuraavat 23 haarakonttoria: Göteborg, Malmö, Falun, Gävle, Halmstad, Härnösand, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Mariestad, Nyköping, Umeå, Uppsala, Visby, Vänersborg, Västerås, Växjö, Örebro ja Östersund. Mainitut kaupungit ovat kaikki läänien pääkaupunkeja. Haarakonttorien toimintaa johtaa ja valvoo pääkonttorissa oleva Konttorikeskus (Kontorscentralen). Tämä tapahtuu yleisvalvontana siten, että konttorit lähettävät päivittäin sinne liitteessä no 1 mainitut selvitykset tositteneen, ja vastaavasti konttorikeskus päivittäin toimittaa liitteellä no 2 lähetteensä haarakonttoreihin. Konttoria johtaa pääkonttorin johtokunnan nimittämä paikallinen kolmi- tai nelijäseninen hallitus, joka kokoontuu kerran viikossa. Kokouksiin osallistuu myös konttorin johtaja, joka esittelee käsiteltävät asiat. Hallituksella on oikeus määrätyissä puitteissa myöntää lainoja ja päättää konttorin toiminnasta sekä edustaa pankkia tuomioistuimissa ja virastoissa. Konttorit tarkastaa vuosittain joku pääkonttorin johtokunnan jäsen tai pankinkomisario (bankokommissarie), sen lisäksi revisio-osaston johtajan määräämät virkamiehet suorittavat tarkastuksia.

Konttorien tehtävät voidaan jakaa seuraavasti:

1. Kassaliike
2. Ottolainaus
3. Antolainaus
4. Erilaiset yleisölle suoritettut palvelustehtävät
5. Valmiustehtävät sodan varalta

1. Kassaliikkeen päätehtävä on setelien ja rahojen vaihto, lisäksi tulevat pankin muista tehtävistä aiheutuvat kassatoimet.

Setelien vaihtaminen on viimeisen vuosikymmenen aikana huomattavasti lisääntynyt johtuen liikkeessä olevan setelistön voimakkaasta kasvusta. Vuoden 1945 päättyessä oli liikkeessä oleva setelistö lähes 2,8 miljardia kruunua, mutta vuoden 1960 loppuun mennessä se oli kohonnut 6,5 miljardiin. Esim. vuonna 1960 haarakonttoreissa laskettiin 1,9 miljoonaa punttia seteleitä eli 190 miljoonaa seteliä. Vuonna 1943 tapahtui Riksbankissa eräänlainen uudelleenorganisaatio, jonka yhteydessä pankkiin otettiin n.s. varahenkilökuntaa setelinlaskua varten, tuntipalkkaa nauttivaa naispuolista henkilökuntaa, joka tulee kutsuttaessa auttamaan setelinlaskussa. Koska näiden henkilöiden lukumäärää voidaan vaihdella pankkiin virtaavan setelimäärän mukaan, on järjestelmä joustava ja kuluja säästävä ja varsinkin suurimmissa haarakonttoreissa sillä on ollut erittäin huomattava merkitys. Pienimmissä konttoreissa on myös vakinaista naispuolista henkilökuntaa käytetty setelinlaskuun siinä määrin kuin siltä on jäänyt aikaa muilta tehtäviltään. On kuitenkin jatkuvasti pyritty pitämään vakinaisesti palkattu henkilökunta, varsinkin korkeammissa palkkaluokissa, mahdollisimman pienenä ja käyttämään setelinlaskuun tilapäisesti palkattua henkilökuntaa. Setelinlaskukoneita ei Riksbankin haarakonttoreissa ole vielä ollenkaan käytetty. Vuoden 1955 valtiopäivien päätöksellä on perustettu uusi virka "expeditöörit", jotka ovat valtaosaltaan naisia ja ovat hyvin tuloksin korvanneet aikaisemat, korkeammassa palkkaluokassa olleet mieskassanhoitajat. Tästä toimenpiteestä on ollut suoranaista säästöä pankille sekä hyötyä siinä mielessä, että kvalifioidumpaa henkilökuntaa, joka tähän saakka on ollut sidottuna kassanhoitoon, on voitu käyttää vaati-

Eikö ole
muillakin
aate?
AD

vampiin tehtäviin.

Setelinlaskun tasoittamiseksi eri konttorien välillä ja aiheettomien setelinkuljetusten välttämiseksi on koetettu saada jokainen konttori mahdollisimman omavaraiseksi seteleihin nähden sopimalla postilaitoksen kanssa setelilähetysten toimittamisesta määrättyihin konttoreihin, jotta lähetykset jakaantuisivat tasaisesti niihin.

Setelikuljetusten vähentämiseksi on monien konttorien holviviloja huomattavasti laajennettu ja perustettu niihin setelivara-
rastoja, joita voidaan käyttää tarpeen mukaan. Setelien autokul-
jetus ja säilytys holvissa tapahtuu suurissa metallisissa n.s. Björnson-laatikoissa, postitse seteleitä lähetettäessä käytetään sinetöitäviä kangaspusseja. Holvistäottoja ja -panoja eivät suorita konttorin johtaja ja kassanhoitaja kuten meillä, vaan erikseen nimetyt "kassanvalvojat" (kassavårdare) huolehtivat tästä. Konttorin hallitus nimittää kassanvalvojat vakinaisista tai ylimääräisistä virkailijoista, jotka ovat olleet pankin palvelukses-
sa vähintään 5 vuotta. Johtaja ei kaikissa konttoreissa ole kassanvalvoja, kassanhoitaja ei missään tapauksessa tule nimitetyksi siihen. Kassanvalvojien tehtäviin kuuluu kaikkien 10 000 ja 1 000 kruunun setelien tarkistuslaskenta sekä pienempien setelivalöörin punttilukujen ja lajittelumerkintöjen tarkistus. Riksbankissa on henkilökohtainen lukkojärjestelmä, t.s. kassanvalvojalla on henkilökohtainen lukko, joka pannaan holvin oven varsinaisen lukon päälle. Kun konttorissa on pääkonttorin tarkastus, sulkee tarkastaja holvin oven henkilökohtaisella lukollaan.

Kovan rahan jakelu ei mielestäni ole yhtä järkevästi järjestetty kuin setelinjakelu, sillä rahapaja, joka toimii Kunink. Majesteetin alaisena, toimittaa kovaa rahaa ei ainoastaan Riksbankille vaan jossain määrin myös suoraan muille pankeille ja

toiminimille, vieläpä maaseudullekin. Takavuosien rahojen valmistus ei pystynyt tyydyttämään kysyntää, eikä Riksbanken senvuoksi pystynyt riittävästi jakamaan asiakkailleen kovia rahoja. Mutta nykyään Riksbankin kovan rahan varaston noustua n. 1,2 milj. kruunusta vuoden 1945 lopussa n. 17 miljoonaan kruunuun vuoden 1960 lopussa Riksbankilla on hyvät mahdollisuudet järjestää rahan jakelu sekä yrityksille että yksityisille. Nykyisellään voi sattua, että rahoja toimitetaan näille rahapajasta silloinkin, kun asianomaisella haarakonttorilla on riittävä varasto kovaa rahaa. Sen laskeminen ei pankille aiheuta samoja vaikeuksia kuin setelinlasku, sillä se tapahtuu konttoreissa kokonaan sähkökäyttöisillä rahanlaskukoneilla.

2. Ottolainaus

Riksbankin haarakonttoreissa on seuraavia ottolainausmuotoja: shekkitilit sekä eräät ottolainaustilit, jotka raha- tai veropoliittisista syistä ovat sulkutilejä määrätyn ajan. Viimeksimainittuja on nykyään neljää lajia, nim. investointitili metsätuloja varten (investeringskonto för skog), metsätili (skogskonto), metsätalouden investointitili (konto för investering i skogsbruk) ja liikeyritysten investointitili (konto för investering i rörelse).

Shekkitilejä on konttoreissa vain joillakin valtion laitoksilla, pankeilla ja henkilökunnalla, joten niiden merkitys on melko vähäinen.

Muut tilit, n.s. investointi- ja metsätilit, ovat uusia tehtäviä, jotka Riksbanken on saanut 1950-luvun alkupuolella.

Investointitili metsätuloja varten perustuu lakiin no 783/14.12.1951, missä määrättiin, että metsätalouden harjoittajien piti panna sulkutilille Riksbankiin määrätty osa metsätalouden tuotosta. Varat ovat useimmissa tapauksissa tuloja vuosilta 1952 ja 1953. Tarkoitus oli, että varat olisivat sulkutilillä n. 5 vuotta,

minkä jälkeen ne maksetaan takaisin. Vuoden 1960 lopussa tällaisia varoja oli Riksbankissa n. 4 miljoonaa kruunua.

27.3.1954 annetun Kunink. asetuksen no 142 mukaan voi fyysillinen henkilö tai jakamaton kuolinpesä panna määrätyn osan metsätalouden tuotosta erikoiselle tilille pankissa (n.k. metsätilille). Tilien tarkoituksena on suoda verovelvolliselle mahdollisuus verotaakan tasaantumiseen, siten että verovelvollinen saa lykkäystä veroista siltä osalta tuloa, joka pannaan metsätilille. Kun varat otetaan tililtä, joutuvat ne verotukseen. Kymmenen vuoden kuluttua on tilillä olevat varat maksettava takaisin. 1.2.60 alkaen näille varoille maksetaan korkoa $4 \frac{3}{4}$ %. Mainituilla tileillä oli vuoden 1960 päättyessä n. 7 miljoonaa kruunua.

27.5.1955 annetun asetuksen no 256 (korjattu 1960 asetuksella no 236) mukaan voi osakeyhtiö ja taloudellinen yhdistys määrätyn edellytyksin saada vähennystä veroista, jotka aiheutuvat maanviljelys- tai liikeyritystuloista, siltä osalta, joka on talletettu n.k. investointitilille. Edellytyksenä on, että a.o. yritys erikoiselle korottomalle tilille Riksbankiin, metsätalouden investointitilille tai liikeyritysten investointitilille tallettaa 40 % - sittemmin 46 % - varoista, jotka yritys määrättyä verotusvuotta varten on varannut investoimisrahastoon. Korkeintaan 30 % alkujaan talletetusta määrästä sellaiselta talletustililtä Riksbankissa voidaan irtisanomisen jälkeen nostaa 5 vuoden kuluttua tallettamisesta. Otot voivat tapahtua aikaisemmin tai jäljelläoleva saldo voidaan nostaa määrätyn edellytyksin, kuitenkin ainoastaan Kunink. Majesteetin tai joissakin tapauksissa työmarkkinahallinnon päätöksellä. Vuoden 1960 päättyessä oli Riksbankissa liikeyritysten investointitileillä n. 1 128 miljoonaa ja metsätalouden investointitileillä n. 15 miljoonaa kruunua.

Investointitilejä oli Riksbankin haarakonttoreissa vuoden 1960 päättyessä 3 051.

3. Antolainaus

Haarakonttorien antolainaus samoinkuin niiden hallinnassa olevat, muiden valtion laitosten antamat lainat ovat sangen moninaiset ja huomattavat sekä määrällisesti että lukumääräisesti. Tämä toiminta on viimeisen vuosikymmenen kuluessa voimakkaasti kasvanut.

31.12.1960 oli Riksbankin haarakonttorien hallinnassa n. 135 000 lainaa yleisölle, vekseleitä lukuunottamatta. Vastaava luku oli vain n. 60 000 vuoden 1945 lopussa.

Haarakonttorien antolainaus ja aikaisemmin annettujen lainojen hoito käsittää paitsi vekselidiskonttauksen etupäässä seuraavia lainatyyppejä: hypoteekkilainat, kuoletuslainat, kodinperustamislainat, omakotijärjestöiltä ja talousseuroilta siirretyt lainat, lainat käsi- ja pienteollisuusrahastosta, tukilainat maanviljelijöille sekä lainat maanviljelyksen lisäluottorahastosta.

Vekselidiskonttaus on haarakonttoreissa jatkuvasti vähentynyt. Vuoden 1960 aikana diskontattiin Sveriges Riksbankin haarakonttoreissa yhteensä 3 592 vekseliä. Västerås'in konttorin vekselisalkku, joka aikaisemmin käsitti n. 2 milj. kruunua, oli nyt vain n. 75 000 kruunua.

Rediskonttauksia ei ole viime vuosina esiintynyt. Pankkien tarvitessa kassanvahvistusta ne saavat Riksbankista lyhytaikaisia, korkeakorkoisia lainoja obligaatioita vastaan, joita niillä on runsaasti hallussaan.

Hypoteekkilainoja myöntävät haarakonttorit nykyään rajoitetussa määrin. Vuoden 1945 lopussa oli näiden lukumäärä 4 505, mutta vuoden 1960 päättyessä vain 945. Hypoteekkilainoja myönnetään konttoreissa käytännöllisesti katsoen vain valtion obligaatioita

tai eräitä valtion takaamia obligaatioita vastaan. Kuten ylläolevista luvuista käy ilmi, on tällaisella lainauksella vähäinen merkitys muuten kuin määrättyissä tapauksissa yleisön palveluna.

Kuoletuslainat - korko 6 - 6 1/2 % - myönnetään tavallisesti takuuta vastaan erilaisiin tarkoituksiin, kuten sellaisen asunnon hankkimiseen, missä vaaditaan pääomansijoitus (insatslägenhet), suuriin menoihin kuten hammaslääkärilaskuihin t.m.s., kodin perustamiseen, jos mies on ulkomaalainen, eikä tavanomainen valtion kodinperustamislaina näin ollen tule kysymykseen, eräissä tapauksissa opintoihin j.n.e. Takuulainat (garantilånen) - korko nykyisin 3 1/2 % - jollaisia ovat akateemiset, poliisi-, opiskelija- ja pakolaisylioppilaslainat, myönnetään valtion takuuta vastaan. Tällaisen lainan voi opiskelija saada, jos hänellä on erittäin hyvät arvosanat, muussa tapauksessa kuoletuslainan nimittakuulla. Kun opiskelija on suorittanut akateemisen tai siihen verrattavan tutkinnon, voi hän saada kaikki lainansa - vieläpä määrättyissä tapauksissa lainat vanhemmiltaankin - yhdistettyä yhteen valtion takaamaan lainaan, edellyttäen, että pääosa opintoaikana saaduista lainoista on saatu Riksbankista. Pisin laina-aika on yleensä 15 vuotta, mutta erikoisten syiden vallitessa voi kuoletuksille saada lykkäystä yhdeksi tai useammaksi vuodeksi. 1.7.1961 alkaen tällaisista lainoista vähennetään neljännes ensimmäisen kuoletuksen yhteydessä. Vuoden 1960 päättyessä oli haarakonttorien kuoletuslainojen lukumäärä 13 084, mistä yliopistokaupunki Uppsalan osuus oli niin huomattava kuin 2 521.

Kuoletuslainojen kokonaissaldo haarakonttoreissa oli vuoden 1945 lopussa 31,7 miljoonaa ja vuoden 1960 päättyessä 56,3 miljoonaa kruunua. Lainojen lukumäärät olivat vastaavasti 25 061 ja 13 084. Yllämainituista luvuista käy ilmi, että lainojen keskimäärä on voimakkaasti noussut, nim. 1 265 kruunusta 4 303 kruu-

nuun. Tämä ei niinkään paljon johtune rahan arvon laskusta kuin siitä, että Riksbankin kuoletuslainat ovat suuremmalta osalta kuin ennen opintolainoja, eikä kuten aikaisemmin pikkulainoja sairauden, huonekalujen hankinnan t.m.s. takia. Riksbankin osallistuminen valtiotakuisten opintolainojen antamiseen aiheuttaa pankin lainaliikkeen kasvua myös määrällisesti, koska opintolainojen yhdistäminen akateemisiksi lainoiksi aiheuttaa myös muiden luottolaitosten antamien lainojen siirtymistä Riksbankiin.

Kodinperustamislainojen hoito on konttoreille runsaasti työtä antavaa, johtuen lainojen suuresta lukumäärästä ja siitä, että ne myönnetään ilman reaali- tai edes nimitakuuta. Sen vuoksi ne aiheuttavat tarkkoja tutkimuksia lainansaajan taloudesta ja vastuuntuntoisuudesta ennen lainan myöntämistä ja kaikesta huolimatta erilaisia perimistoimenpiteitä. Kodinperustamislainojen lukumäärä oli haarakonttoreissa vuoden 1945 päättyessä n. 45 000 ja määrä n. 25,5 milj. kruunua vastaavien lukujen ollessa vuoden 1960 lopussa n. 33 500 ja 34,4, mikä kuvastaa lainojen keskimäärän melko huomattavaa nousua. Lainojen lukumäärän pieneneminen kuvastaa solmittujen avioliittojen laskenutta määrää.

Kodinperustamislainojen myöntämistä varten on jokaisessa kunnassa kunnanvaltuuston valitsema paikallinen asiamies, jolle lainahakemukset jätetään ja joka antaa niistä lausunnon. Näistä lausunnoista saa asiamies vuosineljänneksittäin Riksbankilta korvausta 4-6 kruunua. Lainat myönnetään yleensä viideksi, korkeintaan 8 vuodeksi, korkoprosentti on nykyisellään $4 \frac{3}{4}$, joskin se hieman vaihtelee, lainan maksimimäärä on teoriassa 3 000, mutta käytännössä 2 000 - 2 500 kruunua. Edellytyksenä lainan saannille on, että mies tai määrättyissä tapauksissa naimaton äiti on Ruotsin kansalainen, että lainaa todella tarvitaan, että anoja on tunnustusti vastuuntuntoinen, taloudellisesti ajatteleva ja on osoit-

tanut säästämishalua. Lisäksi on hakijan irtaimen omaisuuden ol-
tava palovakuutettu. Lainan takaisinmaksu tapahtuu neljännesvuo-
sittain, määrättyissä tapauksissa, erikoisesti opiskelijoiden ol-
lessa kysymyksessä, voidaan myöntää lykkäystä kuoletuksista aina
3 vuoden ajaksi.

Lainojen takaisinmaksussa voidaan todeta sangen hyvä tu-
los. Kaikista vv 1938-47 myönnettyistä lainoista on vain 2 % mak-
samattomina mitätöity. On lisättävä, että mainitulta ajalta ole-
via lainoja, joita ei ole maksettu loppuun, yleensä vielä kuole-
tetaan, joten lopullinen mitätöimisprosentti ei kohonne oleelli-
sesti.

Omakotijärjestöiltä ja talousseuroilta siirretyt lainat

(nimitetään seuraavassa yksinkertaisuuden vuoksi omakotilainoiksi)
Näitä lainoja hoitivat vuoteen 1948 omakotilautakunnat ja talous-
seurat, mutta mainittuna vuonna ne siirtyivät Riksbankin hoitoon
omakotilautakuntien lopettaessa toimintansa ja talousseurojen
lainatoiminnan oleellisesti muuttuessa. Määrätynlainen päätäntä-
valta lainoihin nähden, esim. takuiden vaihto tai lainan siirto
uudelle omistajalle, siirtyi maanviljelyslautakunnilta tai läänin-
asuntolautakunnilta Riksbankille.

Uusia tällaisia lainoja ei enää myönnetä, mutta koska nii-
den laina-aika yleensä on hyvin pitkä, 20-40 vuoteen, aiheuttavat
ne vielä kauan lisätyötä. Lasketaan, että n. 30 vuoden kuluttua
kaikki lainat, myöhästymisiä lukuunottamatta, ovat maksetut. Kor-
koprosentti on alhainen, 3,6 %. Lainoja on konttoreissa ollut 13
eri tyyppiä, vuoden 1948 lopussa niiden lukumäärä oli n. 87 000
ja määrä n. 286 milj. kruunua, vuoden 1960 päättyessä vastaavasti
n. 41 500 ja 130 miljoonaa.

Mainittujen lainojen siirto Riksbankiin aiheutti aluksi
huomattavia vaikeuksia haarakonttorien organisaatiolle ja melkoi-

sen määrän lisätyötä, joka kuitenkin tasaantui rationalisointitoimenpitein ja jossain määrin ottamalla lisähenkilökuntaa. Rationalisointitarkoituksessa on Riksbankin pääkonttoriin perustettu kaikki lainaajat käsittävä osoiterekisteri, jonka adrema-levyjen avulla lyödään osoitteet kaikkiin lainoja koskeviin avi-kirjeisiin.

Haarakonttoreissa esiintyvien erilaisten omakotilainojen tarkoitus ilmenee seuraavasta:

Maanviljelyslaina, Metsälaina: tarkoittaa maatilan hankkimista - arvoltaan korkeintaan 35 000 kruunua - tai lisämetsän ostoa sellaiselle tilalle (metsälaina).

Palkintolaina on tarkoitettu sellaisen maatilan kunnostamiseksi, jota varten on saatu e.m. laina. Korkein määrä on yleensä 4 000 kruunua.

Asuntolaina kiinteistön uudelleenrakentamiseksi, korkeintaan 18 000 kruunua, tai lisärakennuslaina e.m. lainan lisäksi korjauksia tai lisärakennuksia varten.

Lykkäyslainoja myönnettiin vuosina 1933 ja 1934 maanviljelys- ja asuntolainojen erääntyneiden vuosimaksujen suoritukseksi.

Uudisrakennuslainat uusien asuntojen rakentamiseksi maaseudulle ennestään olevien tilalle tai laajojen korjaustöiden suorittamiseksi niissä.

Parannuslainat samaan tarkoitukseen kuin e.m. lainat, mutta sitä ei saa antaa rakennusyrietyksiin, joihin oli annettu mainittunlainen laina.

Eestiläislainat, korkeintaan 10 000 kruunua, maatilan hankkimiseksi Virosta siirtyneille pakolaisille.

Lannoitushuoltolainat, korkeintaan 2 000 kruunua, tarkoituksenmukaisten lantaloiden rakentamiseksi.

Salaojituslainat, korkeintaan 5 000 kruunua, salaojitusta varten.

Lainat käsi- ja pienteollisuusluottorahastosta.

Näitä valtion lainarahastosta peräisin olevia lainoja hoitaa Riksbanken vuodesta 1942. Ainoastaan 7 haarakonttorissa on k.o. lainoja, eikä lainojen lukumäärä ole koskaan ylittänyt 80. Viime vuosina on luotu uusia luottomuotoja e.m. yrityksiä varten, joten nämä lainat ovat menettäneet ajankohtaisuutensa.

Tukilainat maanviljelijöille

Kuten useimpiin edellä mainittuihin lainoihin saadaan varat näihinkin erästä valtion lainarahastosta. Tämä lainatoiminta perustuu Kunink. Majesteetin ja valtiopäivien tekemiin päätöksiin, ja tarkoituksena on lievittää niitä taloudellisia vaikeuksia, jotka ovat aiheutuneet maanviljelijöille toistuvien huonojen satojen johdosta 1950-luvulla. Aluksi maanviljelyslautakunnat myönsivät ja hoitivat lainat. Valtiovallan päätöksellä siirrettiin 1954 vuosien 1950-52 tukilainat Riksbankin konttorien hoitoon. Myöhemmät tukilainat on Riksbanken myöskin maksanut asianomaisille. Vuosien 1955 ja 1957 tukilainoihin nähden on yhteistyö Riksbankin ja maanviljelyslautakuntien välillä ollut läheisempää kuin aikaisemmin, sillä a.o. Riksbankin johtaja on ottanut osaa maanviljelyslautakunnan laina-anomusten myöntämiseen. V. 1958 annettiin uusia määräyksiä, joiden mukaan tukilainat tulivat kokonaan Riksbankin hoitoon, joskin edellytetään määrättyä yhteistyötä maanviljelyslautakuntien kanssa. Haarakonttorien työ on näiden lainojen johdosta kohonnut sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti.

Näiden lainojen laina-aika on 5-10 vuoteen, korkoprosentti vaihtelee eri sarjoissa 4 - 5 3/4 %, ylikorkoa peritään 1 %, jos maksu ei tapahdu aikanaan. Näitä lainoja ei tässä muodossa enää anneta uusia, nykyään asia hoidetaan eräänlaisella vakuutuksella.

Vuoden 1954 päättyessä lainoja oli haarakonttoreissa yhteensä liki 18 000, määrältään n. 43 milj. kruunua, vuoden 1960 lopussa vastaavasti n. 43 500 ja n. 86 milj. Todettakoon, että näitä lainoja on hyvin epätasaisesti eri konttoreissa, viimeksimainitusta lukumäärästä esim. Umeån konttorissa on jopa n. 9 300 ja Linköpingissä n. 7 800.

Lainat maanviljelyksen lisäluottorahastosta

Valtiopäivien päätettyä perustaa 50 milj. kruunun rahaston maanviljelyslisäluottoa varten, Kunink. Majesteetti antoi 21.12. 1956 asetuksen no 608 lainoista k.o. rahastosta. Asetuksen mukaan rahaston tarkoituksena on myöntää lainoja yksityisille maanviljelijöille ja puutarhureille, ja rahasto on Riksbankin hoidossa. Vuoden 1957 valtiopäivien päätöksellä on sen varat sittemmin siirretty rahastoon, jonka tarkoituksena on korvata vuoden 1957 heikko sato, eikä uusia lainoja ole myönnetty, vaan kuoletuksina kertyneet varat on tilitetty valtiolle.

4. Riksbankin konttorit suorittavat lisäksi koko joukon palvelusluonteisia tehtäviä yleisölle johtuen vanhoista tavoista tai käytännön vaatimuksista. Näistä mainittakoon esim., että haarakonttorit myyvät ja ostavat valtion obligaatioita tai valtion takaamia obligaatioita. Käytännössä tämä toiminta tällä haavaa on kuitenkin melko vähäistä. Myynti tulee kysymykseen enimmäkseen vain valtion obligaatioita, varsinkin palkinto-obligaatioita, liikkeelle laskettaessa.

Edelleen konttorit lunastavat erääntyneitä obligaatiokuponkeja yleisöltä, hoitavat palkinto-obligaatioiden voittojen tilittämisen sekä vastaanottavat ja tilittävät veroja. Lisäksi Riksbanken osallistuu nykyään veronkantoon kuolinpesistä siten, että se ottaa vastaan arvopapereita, jotka se hyväksyy maksuväliseksi veroa maksettaessa tai takuuksi lainaa varten sellaisen

veron suorituksiksi. Haarakonttorit ovat tässä tapauksessa vain välittävänä elimenä, sillä tämänluonteiset asiat tutkitaan ja päätetään pääkonttorissa. Näitä asioita esiintyy hyvin vähän. Kuolinpesäveroasetuksen päätyttyä haarakonttorit saavat samanluonteisia perintöveroa koskevia tehtäviä.

Göteborgin konttori on ainoa haarakonttori, jossa suoritetaan päivittäin pankkien välinen clearing.

Luonnostaan lankeavaa on tietysti, että haarakonttorit antavat yleisölle apua ja opastusta asioissa, jotka liittyvät pankin työkenttään.

5. Valmiustehtävät sodan varalta

Riksbankin konttoreille tultaneen sodan aikana antamaan tärkeitä tehtäviä maksuvälineiden välittämiseen nähden. Haarakonttoreiden johtajien tehtäväksi jää organisoida Riksbankin, postin ja muiden rahalaitosten toiminnassa tarvittava yhteistyö, jonka tarkoituksena on turvata maksuvälineiden saanti läänin alueella. Jotta Riksbankin konttorit voisivat sodan aikana täyttää tämän tehtävän, pidetään niissä rauhan aikana huomattavia varastoja seteleitä ja kovaa rahaa yli nykyisen tarpeen. Maksuvälinevarastojen desentralisoimiseksi on useiden konttorien holveja laajennettu, joten ne pystyvät säilyttämään suuria varastoja.

*Sis näin hyvin,
riikä katon
meillä!
AA.*

Edelläolevasta on käynyt ilmi haarakonttorien tehtävien ja työmäärän huomattava kasvu viime vuosina. Sen vuoksi on ehkä aiheutta tarkastella henkilökunnan ja palkkamenojen suuruutta aikaisempaan verrattuna. Vakinaisten virkamiesten lukumäärä oli haarakonttoreissa v:n 1945 päättyessä yhteensä 193 henkeä, josta 155 virkamiehiä ja 38 apulaisia ja vahtimestareita. V:n 1949 lopussa olivat vastaavat luvut 221, 155 ja 66. Lisäys johtui lähinnä siitä tehtävien kasvusta, joka aiheutui Riksbankin ottaessa hoitoonsa omakotilainat. Sittemmin on, huolimatta töiden lisääntymisestä,

joka on aiheutunut siitä, että Riksbanken nykyään hoitaa maatalouden tukilainat, henkilökunnan lukumäärä jälleen laskenut ollen vuoden 1957 lopussa 211, josta virkamiehiä 103 ja apulaisia ja vahtimestareita 108. Vastaavat luvut vuoden 1960 päättyessä olivat 237, 106 ja 131. Lasku virkamiesten lukumäärässä on erittäin huomattava. Se on ilmaus Riksbankin pyrkimyksestä niin paljon kuin mahdollista siirtää apulaisia sellaiseen työhön, jota aikaisemmin ovat suorittaneet jossain määrin ylikvalifioidut virkamiehet. Sen johdosta on palkkakustannusten nousu voitu pitää kurissa, pienipalkkaisille on voitu järjestää ylenemismahdollisuuksia ja virkamiehet ovat enemmän kuin aikaisemmin voineet omistautua vaativammalle työlle.

Tulevaisuudennäkymien suhteen Riksbankin haarakonttorien toiminta on tällä hetkellä erittäin mielenkiintoisessa vaiheessa. Maaherra Erik Westerlind'in johdolla työskentelevä asuntopoliittinen organisointikomitea on esittänyt mietinnössään, että valtion asuntolainoituksen hoitaminen ja siihen liittyvät kameraaliset tehtävät siirrettäisiin asuntohallitukselta Riksbankin pääkonttorille ja läänien asuntolautakuntien vastaavat tehtävät Riksbankin haarakonttoreille. Valtion asuntolainoituksessa on kysymys erittäin huomattavista summista, se käsitti 30.6.1960 yli 8 miljardia kruunua. Lisäys budjettivuoden 1959/60 aikana oli lähes 900 miljoonaa. Lainojen lukumäärä mainittuna ajankohtana oli 242 548, mutta noussee se viiden vuoden kuluessa 370 000:een, ja nousu tuskin hidastunee sitä seuraavan viisivuotiskauden aikana.

Tampereella 8.2.1962

Helvi Primo

Till riksbankens avdelningskontor i .....

Avdelningskontoret debiteras för					Avdelningskontoret krediteras för				
Remissa från HK av sedlar					Inkasserade vinster å premieobl.				
» » » » silvermynt					Inlösta defekta sedlar				
» » » » bronsmynt					» » mynt				
Remissväxlar					Inbetalning å lån				
Avbetalningslån									
Bosättningslån									
Stödlån					Överföring till:				
					Televerkets ingenjörskontor				
Checkar									
..... premieobligationer									
Tel.överföring till HK m. m.					Tel.överföring från HK m. m.				
Remissa av sedlar från									
mynt									
Summa kronor					Summa kronor				
Bilagor:									
Cirkulär A nr				..... brev	Saldo kronor				
» B »				..... cirkulärskrivelser					
» C »				..... firmauppgifter					
» fr. valutaavd. (sid.)				..... kungörelser					
Brev eller meddelanden:				..... premieobl.					
..... fr. direktionen				..... proklamaförteckning					
..... » intendenturkontoret				..... protokollsutdrag					
..... » kontorscentralen				..... reversal					
..... » personalkontoret				..... räkningar					
..... » revisionskontoret				..... soliditetsförfrågningar					
..... » statistikkontoret				..... soliditetsupplysningar					
..... »				..... tidskrifter					
Bos.låneansökan från									